

OCTUBRE/DESEMBRE 2006

NÚM. 16

Línia

Butlletí Informatiu
UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

GRADUACIÓ DE LA PROMOCIÓ 2006

El pati de l'edifici Roger de Llúria del campus de la Ciutadella va acollir per segona vegada l'acte de graduació de la UPF, celebrat el 16 de desembre. Prop de 1.000 graduats de la tretzena promoció van recollir el diploma acreditatiu de l'acabament dels seus estudis, entre ells la primera promoció d'alumnes dels Estudis d'Enginyeria de Telecomunicació.

L'acte, organitzat amb la col·laboració del Consell Social de la UPF, es va dividir en tres sessions (12.00, 16.00 i 19.30 hores), la primera presentada per Salvador Alsius, degà dels Estudis de Periodisme, i les altres dues, respectivament, per Eduard Boet i Carles Pérez, periodistes i professors del Departament de Periodisme

i de Comunicació Audiovisual. Cada sessió va incloure les parts següents: lliçó de graduació; lliurament dels premis extraordinaris de fi d'estudis i dels diplomes commemoratius de la graduació; intervenció d'un graduat en representació de la promoció 2006 (una novetat d'aquesta edició); parlaments de la presidenta del Consell Social de la UPF, Mercè Sala, i del rector, Josep Joan Moreso, i cloenda, amb l'actuació del Cor de la Universitat.

Enguany les lliçons de graduació van anar a càrrec de Marc Carrillo, professor del Departament de Dret; Jordi Camí, director general del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, i Xavier Calsamiglia, director del Departament d'Economia i Empresa.

- 3 Joan Laporta inaugura el curs esportiu
- 5 Homenatge a Pompeu Fabra
- 6 Creació de l'Observatori de la Producció Audiovisual
- 8 Premiat el grau en Mediació Lingüística
- 11 Neix BMAT, la primera spin-off
- 13 Arrenca la Barcelona Graduate School of Economics
- 19 La Marató de TV3 atorga dos ajuts a la UPF

La creació del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa ha estat una de les novetats del Govern de la Generalitat de Catalunya que s'acaba de constituir. Un cop conegudes les seves competències, les universitats reclamem als responsables de la política universitària i de recerca que exerceixin un lideratge clar, amb capacitat per desenvolupar polítiques que ajudin a definir, juntament amb les universitats, millors entorns per a la recerca i la innovació, i a establir iniciatives per primar la qualitat acadèmica. A més, es requereix una acció política ferma, decidida i amb continuïtat per afrontar amb èxit els canvis transcendents que viurà el sistema universitari amb la propera implantació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior i que, alhora, permeti situar els centres catalans en un espai de major notorietat internacional.

Aquestes peticions es basen en la certesa que, en el context de la globalització i d'alguns dels seus efectes més evidents, com ara la deslocalització d'empreses, el futur de Catalunya no pot dependre únicament del creixement de sectors com el turisme i la construcció, perquè aquests poden entrar en recessió en qualsevol moment. En aquest tombant de segle, els països avançats han d'invertir més en formació, recerca i innovació, i si volem continuar progressant per millorar el benestar de la ciutadania, el camí a seguir és el de convertir Catalunya en referent d'un país innovador.

L'objectiu del Pla de Recerca, aprovat pel govern català el 2005, d'invertir en R+D el 2,10% del PIB l'any 2008 sembla, amb les dades actuals, que no es podrà assolir. Segons l'INE, el 2005 es van invertir en R+D a Catalunya 2.302 milions d'euros, xifra equivalent a l'1,35% del PIB català, mentre que l'any 2004, el conjunt de la inversió va representar l'1,44% del PIB. A la Comunitat de Madrid, en canvi, s'ha produït un increment en el mateix període de l'1,76% fins a l'1,82% del PIB, degut, en gran part, a l'augment de la despesa en els grans centres de recerca de titularitat pública ubicats a Madrid.

La causa principal del retrocés del ritme d'inversions en R+D a Catalunya va ser l'estancament en la participació de les empreses, un factor decisiu perquè el sector empresarial representa dues terceres parts del total de les inversions. Sembla, per tant, que una de les principals prioritats del nou Departament d'Innovació, Universitats i Empresa hauria de ser l'adopció de mesures que serveixin d'incentiu a les inversions privades per tal que els empresaris no busquin resultats a curt termini en la inversió en R+D, sinó que la vegin com una aposta de futur que a la llarga els beneficiarà en la seva activitat empresarial.

Distincions a persones vinculades a la UPF

El Govern de la Generalitat de Catalunya va atorgar el 19 de setembre la Creu de Sant Jordi a diverses persones vinculades a la Universitat Pompeu Fabra. Van ser distingits, en reconeixement als seus mèrits i per haver pres tat serveis destacats a Catalunya en defensa de la seva identitat, el científic Miguel Beato, director del Centre de Regulació Genòmica (CRG), adscrit a la Universitat; l'historiador Josep Fontana, professor emèrit del Departament d'Humanitats; el catedràtic d'Economia Andreu Mas-Colell, i l'advocat Miquel Roca, professor del Departament de Dret. Els guardons es van lliurar el 25 de setembre al Gran Teatre del Liceu.

D'altra banda, el 25 d'octubre el Govern català va tornar a distingir Andreu Mas-Colell i Miguel Beato, aquest cop amb la Medalla Narcís Monturiol, que també va rebre M. Paz Battaner, catedràtica de Llengua Espanyola i membre de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la UPF. La Medalla i la Placa Narcís Monturiol, concedides a tretze personalitats i a dues institucions, respectivament, en reconeixement a la seva tasca i contribució al progrés científic i tecnològic de Catalunya, es van lliurar el 22 de novembre al Palau de Pedralbes.

El curs 2006-2007, en marxa amb els màsters oficials

L'acte oficial d'inauguració del nou curs acadèmic de la UPF, que va ser el primer dels actes acadèmics i culturals del curs vigent en homenatge a la figura de Pompeu Fabra, va tenir lloc el 29 de setembre, a l'auditori del campus de la Ciutadella, sota la presidència del rector, Josep Joan Moreso, i amb la presència de Joaquim Prats, secretari d'Universitats i Recerca del Departament

d'Educació i Universitats, i Mercè Sala, presidenta del Consell Social. La lliçó inaugural, amb el títol "Confesiones de un aprendiz de lexicógrafo", va anar a càrrec de José Antonio Pascual, catedràtic de Llengua Espanyola de la Universitat Carlos III de Madrid.

Prèviament a la lectura de la lliçó, el vicerector de Relacions Institucionals i secretari general de la Universitat, Tomàs de Montagut, va presentar la memòria del curs acadèmic 2005-2006. En el transcurs de l'acte es van lliurar els guardons de la primera edició dels premis del Consell Social de la UPF a la Qualitat en la Docència, així com els diplomes de la UPF als professors i membres del personal d'administració i serveis traspassats o que van assolir l'edat reglamentària de jubilació durant el curs passat.

La UPF ha començat a impartir aquest curs acadèmic 2006-2007 quinze màsters oficials adaptats als requeriments de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES). El nombre total d'alumnes matriculats ha estat de 257, una xifra que representa el 8% de la matrícula del sistema de postgrau català. Del total d'alumnes matriculats, 206 (un 80,1%) provenen de fora de la Universitat, i 51 (un 19,9%) de la UPF; mentre que pel que fa a la nacionalitat, 176 són membres de l'estat espanyol (un 68,5%) i 81 (un 31,5%) són estrangers. Entre aquests darrers, de més a menys matriculats, destaquen els provinents de països de la Unió Europea —sense comptar Espanya— (39 alumnes), Amèrica Llatina (30), Estats Units (4), Àfrica (4) i Àsia (4).

MERCÈ SALA, JOSEP JOAN MORESO I JOAQUIM PRATS

Jornada per a coordinadors de batxillerat

L'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer del campus de la Ciutadella va acollir el 5 d'octubre la Primera Jornada sobre l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), organitzada per la UPF i adreçada a coordinadors de batxillerat de centres d'ensenyament secundari de Catalunya i a altres professors interessats.

Després d'una benvinguda a càrrec del rector Josep Joan Moreso, el catedràtic de la UPC, Benjamín Suárez, que ha ocupat diferents càrrecs relacionats amb el procés de Bolonya, va parlar sobre l'EEES. Seguidament, Josep Eladi Baños, vicerector de Docència i Ordenació Acadèmica de la UPF, va fer una exposició sobre "Què fa la Universitat?". La taula rodona "Establir ponts entre la secundària i la Universitat", amb la participació de diferents professors d'aquests dos àmbits, va cloure la jornada.

Joan Laporta inaugura el curs esportiu

Joan Laporta i Estruch, president del Futbol Club Barcelona, va ser el convidat especial de l'acte d'inauguració de les activitats en l'àmbit de l'esport del curs acadèmic 2006-2007 de la Universitat, que va tenir lloc el 9 d'octubre a l'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer. En l'acte també hi van intervenir el rector Josep Joan Moreso; Pelegrí Viader, vicerector de Comunitat Universitària; i Carles Murillo, coordinador acadèmic d'Esport de la Universitat. El president del Barça va pronunciar la lliçó "Futbol i escola", en la qual va fer un paral·lelisme entre un projecte com el del Barça i el d'un curs lectiu adreçat a estudiants. Aquesta xerrada va donar el tret de sortida a l'ampli ventall d'activitats que conformen l'oferta esportiva de la UPF per al curs vigent. Entre aquestes activitats hi ha la pri-

mera edició del màster en Direcció i Gestió de l'Esport, dirigit per Carles Murillo, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut; el cicle Aula d'Esport, del qual ja s'han celebrat dues sessions, o el programa de suport a esportistes d'alt nivell, que la UPF porta a terme des de 1999.

JOAN LAPORTA

El Consell Social impulsa la qualitat en la docència universitària

En el decurs de l'acte d'inauguració del curs acadèmic de la UPF celebrat el 29 de setembre es van donar a conèixer els guanyadors de la primera edició dels Premis del Consell Social a la Qualitat en la Docència. Curs 2005-2006. Els guardons, adreçats a personal docent i investigador de la Universitat, tenen com a finalitat incentivar l'excel·lència de la funció docent mitjançant el reconeixement de l'exercici d'una activitat docent rellevant, i la millora o la implantació de mètodes docents amb resultats contrastats de qualitat.

Les candidatures podien ser presentades de forma individual o col·lectiva, en el marc de tres modalitats: trajectòria docent, iniciativa docent i reconeixement dins d'una titulació, amb una dotació de 6.000, 3.000 i 1.000 euros, respectivament. Mercè Sala, presidenta del Consell Social, va lliurar els diferents guardons als guanyadors, alguns dels quals van ser compartits per més d'una candidatura.

En la modalitat de trajectòria docent, els premiats a títol individual van ser M. Rosa Virós, exrectora de la UPF i catedràtica de Ciència Política i de l'Administració; i Jordi Pérez, actual degà de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida i professor titular de Psicologia Mèdica.

En iniciativa docent, van rebre el guardó dos equips de professors: l'equip de docents al capdavant de les Jornades de Simulació Professional dels Estudis de Periodisme, i Xavier Fernández, Jacint Jordana i Jaume López, responsables de l'assignatura Teoria de l'Acció Col·lectiva de la llicenciatura en Ciències Polítiques i de l'Administració. Pel que fa a la modalitat de reconeixement dins d'una titulació, els professors i estudis als quals pertanyen que van obtenir el guardó a títol individual van ser els següents: José F. Aramburu (Biologia), Manuel Lamas (Periodisme), M^a del Mar Rubio (Administració i Direcció d'Empreses i Economia) i Jesús Ibáñez i Antonio Navarrete, dels estudis d'enginyeria en informàtica.

UPFeina es consolida

UPFeina, la fira d'ocupació de la UPF, va celebrar la seva segona edició el 22 de novembre al campus de la Ciutadella, i ho va fer amb més expositors i activitats programades, i mantenint l'elevada presència de públic. La fira, que es va poder visitar al llarg de tot el dia a l'àgora Jordi Rubió i Balaguer, va estar organitzada per l'Oficina d'Inserció Laboral (OIL) i l'Associació d'Antics Alumnes de la UPF, amb la col·laboració del Consell Social i el patrocini de Grupo Santander, Garrigues, Ernst & Young i *La Vanguardia*.

UPFeina va comptar enguany amb un increment del nombre d'estands respecte a l'any passat, i va arribar a un total de 38 expositors, ocupats per empreses i entitats de diferents sectors, que

es van presentar a la fira amb una clara vocació d'incorporar joves professionals a les seves organitzacions i facilitar als universitaris l'accés a un mercat de treball cada vegada més competitiu. Els visitants van poder interactuar directament davant del món empresarial, presentar les seves candidatures i conèixer els aspectes més importants de les companyies. Una de les novetats d'aquesta edició va ser la creació de l'estand solidari, que va estar ocupat per Unicef.

Claustre extraordinari sobre Bolonya

L'adaptació de la UPF a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) va ser el tema central d'una sessió extraordinària del Claustre de la Universitat, que es va celebrar el 21 de novembre a l'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer, i que donat el seu interès, va ser retransmesa per circuit tancat en una aula de l'edifici Jaume I.

El rector Josep Joan Moreso va obrir la sessió, en el transcurs de la qual es van presentar tres ponències: "Els estudis de grau i el model docent que proposa la UPF en el marc de l'EEES", a càrrec de Josep Eladi Baños, vicerector de Docència i Ordenació Acadèmica; "La implantació dels màsters a la UPF en el context català i europeu", per Maria Morras, vicerectora de Postgrau, Doctorat i Relacions Internacionals; i "El finançament de la universitat pública: estat del debat i reptes de futur", per Vicente Ortún, professor del Departament d'Economia i Empresa. Després de cada ponència es van establir uns torns de debat amb els claustrals.

HOMENATGE A POMPEU FABRA

La UPF, amb la col·laboració del seu Consell Social, ha decidit fer una celebració especial en homenatge a la figura de Pompeu Fabra al llarg del curs acadèmic 2006-2007, amb motiu de la celebració del 75è. aniversari de les Normes de Castelló i del centenari del Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana. L'acte inaugural del present curs (vegeu la p. 3) va ser la primera de les activitats acadèmiques i culturals que s'han preparat en reconeixement a aquesta personalitat cabdal de la nostra cultura. Una jornada commemorativa del 75è. aniversari de la proclamació de la Segona República espanyola, la presentació d'un llibre sobre la repressió de la universitat pel franquisme i una xerrada sobre l'obra de Pompeu Fabra han estat les següents.

75è. aniversari de la proclamació de la Segona República

La jornada Commemoració del 75è. Aniversari de la Proclamació de la Segona República Espanyola va tenir lloc el 10 de novembre a l'auditori del campus de la Ciutadella, coincidint amb la celebració d'aquesta important fita de la història contemporània de Catalunya i Espanya.

Els convidats van ser tres dels historiadors més destacats de l'actualitat que han estudiat aquest període, i que van pronunciar sengles conferències. En primer lloc, Josep Fontana, professor emèrit del Departament d'Humanitats de la UPF, va parlar de "Com i per què va arribar la Segona República?". A continuació, Francisco Espinosa, director del projecte Todos los nombres.org, va pronunciar la xerrada "La reforma agraria de la Segunda República: los orígenes de la Guerra Civil. Finalment, Paul Preston, professor de la London School of Economics, va dissertar sobre "El final de la Segona República i la seva memòria". Un torn de preguntes amb els tres ponents, moderat per l'historiador Jaume Claret, va cloure la jornada.

D'ESQUERRA A DRETA: JOSEP FONTANA, JAUME CLARET, PAUL PRESTON I FRANCISCO ESPINOSA

Coincidint amb la celebració d'aquest acte, la Biblioteca de la UPF va organitzar del 10 al 17 de novembre una exposició de documents i llibres vinculats a la Segona República.

Presentació del llibre *El atroz desmoche*, de Jaume Claret

El 23 de novembre va tenir lloc l'acte de presentació del llibre *El atroz desmoche. La destrucción de la universidad española por el franquismo, 1936-1945* (Crítica, 2006), de Jaume Claret Miranda, doctor en història per la UPF i investigador de l'Institut d'Història Jaume Vicens i Vives. L'acte, presidit pel rector Josep Joan Moreso, va comptar amb la presència de l'autor i de Borja de Riquer, catedràtic d'Història Contemporània de la UAB, que va presentar l'obra.

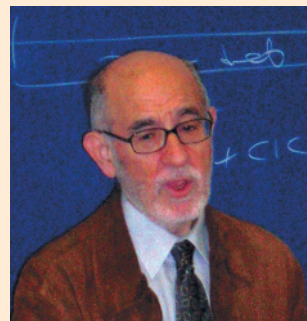
JAUME CLARET

El llibre de Jaume Claret, fruit de la seva tesi doctoral, està basat en un ingent treball d'investigació en els arxius. Ens presenta un viu relat de com la ciència, a la qual es va voler allunyar dels corrents intel·lectuals de l'Europa del seu temps, va quedar sotmesa a la ideologia nacional-catòlica i es va procedir a assassinar, cessar, empresonar, traslladar, inhabilitar i sancionar desenes de professors, entre ells Pompeu Fabra.

L'obra de Pompeu Fabra

Joan Solà i Cortassa, catedràtic de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, va pronunciar el 30 de novembre al campus de la Ciutadella la conferència "L'obra de Pompeu Fabra", amb una presentació a càrrec de Tomàs de Montagut, vicerector de Relacions Institucionals de la Universitat.

Joan Solà, que juntament amb Jordi Mir, és codirector de l'edició de les *Obres completes de Pompeu Fabra* (Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Edicions 3 i 4 i Editorial Moll, primer volum aparegut el 2005), va parlar de diferents trets relacionats amb l'àmplia producció lingüística de Fabra. A la conferència hi van assistir una seixantena de membres de l'Aula d'Extensió Universitària per a la gent gran d'Arenys de Mar, adscrita a la UPF.

JOAN SOLÀ

ELS ALUMNES DE COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL RECORDEN JOAQUIM JORDÀ

Joaquim Jordà, professor dels Estudis de Comunicació Audiovisual i del màster en Documental de Creació de la UPF mort el passat 24 de juny, va ser homenatjat en l'acte "Un plaer, Joaquim", organitzat pels alumnes de quart curs de la llicenciatura en Comunicació Audiovisual, la darrera promoció que el va tenir com a docent. L'acte va tenir lloc el 8 de novembre a l'auditori de l'edifici Rambla, i va comptar amb les intervencions de diferents persones que van passar per les seves classes o que van treballar estretament amb el cineasta.

En paraules dels organitzadors, "l'acte ha volgut ser, simplement, un sentit record del tarannà i la manera de fer tan característica que tenia el Joaquim i per la profunda empremta que va deixar en molts dels que el vam conèixer". Algunes de les persones que hi van participar van ser les següents: Sergi Díez, muntador; Laia Manresa, ajudant de direcció; Ricardo Íscar, realitzador i professor del màster en Documental de Creació; els cineastes Marc Recha i Isaki Lacuesta, professor i exalumne, respectivament, del màster i dels Estudis de Comunicació Audiovisual; Marta Andreu, coordinadora del màster; o Laura Mas i Mònica Rovira, col·laboradores habituals de Jordà.

CREACIÓ DE L'OBSERVATORI DE LA PRODUCCIÓ AUDIOVISUAL

La UPF, a través del grup de recerca UNICA (Unitat d'Investigació en Comunicació Audiovisual) del Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual, ha creat l'Observatori de la Producció Audiovisual (OPA), que vol esdevenir un espai de trobada entre el món professional i acadèmic de la indústria audiovisual catalana. L'OPA, dirigit pel catedràtic de Comunicació Josep Gifreu, té com a objectiu posar a disposició de la societat catalana i dels actors centrals del sector audiovisual una plataforma de serveis de documentació, informació, anàlisi i recerca sobre l'evolució i les dinàmiques del sector.

L'Observatori —coincidint amb la posada en marxa del seu portal web, que facilita l'accés dels agents del sector a una informació actualitzada— es va presentar en el marc d'una jornada celebrada el 16 de novembre a l'edifici Rambla de la Universitat. En el seu decurs es va fer pública la firma d'un conveni de col·laboració entre la UPF i les tres principals associacions de productores de Catalunya: Associació de Productors Independents de Catalunya (APIC), Barcelona Audiovisual (BA) i Productors Associats de Catalunya (PAC). El conveni va ser signat, en representació d'aquestes institucions, per Josep Joan Moreso, rector de la UPF; i Jaume Ferrús, Ricard Figueras i Carles Balagué, presidents de les associacions APIC, BA i PAC, respectivament.

La jornada va incloure dos actes destacats: d'una banda, una taula rodona sobre les relacions entre agents emissors i productors de l'audiovisual, amb la participació de (a la imatge, d'esquerra a dreta) Xavier Parache (ICIC), Francesc Escribano (TVC), Joan M. Corbella —director de continguts de l'OPA i professor de la UPF, que va moderar el debat—, Jaume Ferrús (Mediapro); Carlos Fernández (Filmax) i Carles Balagué (Diafragma). De l'altra, la lliçó inaugural del curs de doctorat en Comunicació Pública de la UPF (bienni 2006-2008), a càrrec de Milly Buonanno, professora de la Universitat La Sapienza de Roma, sota el títol "Narrative in viaggio".

L·LIÇÓ INAUGURAL DE JAUME ROURES A COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL

Jaume Roures, fundador de la productora MediaPro, va impartir el 25 d'octubre a l'auditori de l'edifici Rambla la lliçó "Producció i gestió audiovisual", que va obrir el curs acadèmic 2006-2007 dels Estudis de Comunicació Audiovisual. L'acte, que va engegar conjuntament el curs de les llicenciatures en Comunicació Audiovisual i en Publicitat i Relacions Públiques, va estar presidit per Jaume Guillaumet, vicerector d'Infraestructures i Fundacions.

JAUME ROURES

Jaume Roures, després de ser presentat per Domènec Font, degà dels Estudis, va començar parlant del Parc Barcelona Media, un projecte situat en el districte tecnològic 22@ impulsat per MediaPro, l'Ajuntament de Barcelona i la UPF, que va definir com "una experiència molt nova a casa nostra, una simbiosi entre producció audiovisual i educació, que justament és un dels dèficits estructurals que tenim". Seguidament, Roures va analitzar la situació i els problemes existents dins del sistema audiovisual català i espanyol, entre els quals va destacar el retard tecnològic, o la contradicció que hi ha entre la creació de continguts i la indústria del sector, "dos aspectes que aquí van per separat, però que haurien de conviure en perfecta harmonia".

Jaume Roures, en l'àmbit cinematogràfic, ha estat productor executiu de films com ara *Comandante* (2003), el documental d'Oliver Stone sobre la figura de Fidel Castro; *Los lunes al sol* (2002), de Fernando León de Aranoa, o *Salvador* (2006), dirigida per Manuel Hueriga. Roures va participar en la creació i el desenvolupament de Televisió de Catalunya, en la qual va ser cap de producció dels departaments d'informatius i d'esports durant vuit anys.

EXPOSICIÓ SOBRE RAMON BARNILS

"Ramon Barnils, periodista de referència" és el títol de l'exposició que recull la trajectòria personal i professional del periodista Ramon Barnils, coincidint amb el cinquè aniversari de la seva mort, i que es va poder visitar al pati central de l'edifici Rambla del 17 de novembre al 15 de desembre. La mostra ha estat organitzada pel Grup de Periodistes Ramon Barnils, amb la col·laboració dels Estudis de Periodisme de la Universitat, i ha començat a la UPF un itinerari per les diferents facultats de periodisme i comunicació dels Països Catalans.

L'acte d'inauguració de l'exposició va tenir lloc el 24 de novembre, presidit per Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya, i amb la participació d'Oriol Cortacans, president del Grup de Periodistes Ramon Barnils; Salvador Alsius, degà dels Estudis de Periodisme de la UPF, i Marc Recha, director de *Dies d'agost*, una pel·lícula inspirada en Ramon Barnils.

"Ramon Barnils, un periodista de referència" vol donar a conèixer una figura de primer ordre dins de l'àmbit periodístic català. Ramon Barnils (1940-2001) va treballar en gèneres i facetes tan diverses com les d'articulista, entrevista radiofònica, periodisme d'agència, reporter, professor de periodisme i periodisme d'investigació, i ho va fer en els diaris *Tele/eXprés*, *El Temps*, *Avui*, *Solidaritat Obrera*, *Diario de Barcelona*, o en emissores com Catalunya Ràdio, entre d'altres.

La mostra s'adreça a les noves generacions de professionals, entre ells els joves que s'estan formant a les universitats, i ho fa amb la intenció que s'apropin a una manera de fer periodisme rigorós, que combati el dirigisme i promogui la reflexió, en català i des d'una òptica catalana, tal com defensava Ramon Barnils en la seva pràctica quotidiana.

LA DIVULGACIÓ DE LA CIÈNCIA AL PERIODISME ESPANYOL

SERGI CORTIÑAS

El professor Sergi Cortiñas Rovira, amb la tesi titulada “Les estratègies redaccionals de la periodística de Javier Sampedro i la seva relació amb les principals tradicions de la divulgació científica”, dirigida pel professor Josep Maria Casasús, director del Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual, és el primer graduat en Periodisme de la UPF que aconsegueix el grau de doctor en Comunicació Social a la nostra universitat.

La tesi doctoral, que va rebre la màxima qualificació d'excel·lent *cum laude* per unanimitat, consta de dues parts ben diferenciades. En la primera, el doctorand ofereix un recorregut per la història de la divulgació científica a Occident i identifica quatre tradicions divulgatives, els autors més representatius i les tasques més rellevants dutes a terme en aquest àmbit. Cortiñas destaca, en primer lloc, l'escola fundacional italo-renaixentista; en segon lloc, l'escola francesa; tot seguit, la tradició germano-prussiana; i, finalment, l'escola anglosaxona, tradició a la qual pertany el científic, escriptor i periodista del diari *El País*, Javier Sampedro. L'anàlisi de l'obra d'aquest periodista madrileny constitueix l'objecte d'estudi de la segona part de la tesi doctoral.

Sergi Cortiñas ha deixat palès que Sampedro ha aconseguit combinar les tècniques d'assaig literàries amb les tècniques pròpies del periodisme. Així doncs, aquest autor ha estat capaç de crear nous estils, registres, estructures i gèneres que han propiciat la creació al nostre país d'un periodisme científic innovador i original.

PREMIAT EL GRAU EN MEDIACIÓ LINGÜÍSTICA

La prova pilot d'adaptació a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) de la titulació de grau en Mediació Lingüística de la UPF va rebre una distinció de qualitat de l'AQU (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya) per la seva adaptació als requeriments de l'EEES. Aquest guardó està dotat amb 3.000 euros, que contribuiran a donar suport a les activitats per les quals s'ha distingit el projecte.

AQU Catalunya va celebrar el 31 d'octubre passat al MACBA la festa de commemoració del seu desè aniversari, durant la qual es van lliurar les distincions de qualitat al sistema universitari català. El degà de la Facultat de Traducció i Interpretació, Luis Pegenaute, va recollir de mans del president d'AQU Catalunya, Antoni Serra Ramoneda, la distinció atorgada.

El grau en Mediació Lingüística, una titulació iniciada el curs 2005-2006, és el resultat de la participació de la Facultat de Traducció i Interpretació en la segona convocatòria del pla pilot del DURSI d'adaptació de titulacions a l'EEES i ja compta amb tres cursos totalment adaptats a les directrius de Bolonya.

CONGRÉS DE LINGÜÍSTICA FORENSE

La Unitat de Variació Lingüística (UVAL) i el Laboratori de Lingüística Forense (ForensicLab) de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la UPF van organitzar del 14 al 16 de setembre el II Congrés Europeu de Lingüística Forense/Llengua i Dret, que es va celebrar a l'edifici Rambla de la Universitat. L'acte d'inauguració, que va estar presidit pel rector Josep Joan Moreso, també va comptar amb les intervencions de Mercè Lorente, directora de l'IULA, i M. Teresa Turell, presidenta del comitè organitzador. Seguidament, Malcom Coulthard, professor de la Universitat d'Aston (Regne Unit), va impartir la primera sessió plenària, sota el títol “In my opinion”.

El congrés, que va tenir el suport de l'Associació Internacional de Lingüística Forense (AILF), va congregar al voltant de 80 lingüistes i juristes d'arreu del món. Tots ells van tractar-hi diferents temes relacionats amb el llenguatge jurídic i legal i el peritatge judicial lingüístic, a partir de ponències, presentacions de pòsters i col·loquis. La lingüística forense, que es pot definir en termes generals com la interfície entre llenguatge i dret, vincula els aspectes formals, descriptius i aplicats de la lingüística amb els àmbits jurídics i judicials.

SUSAN BASSNETT OBRE EL CURS DELS ESTUDIS DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

D'ESQUERRA A DRETA: CARMEN PÉREZ
I SUSAN BASSNETT

Susan Bassnett, professora del Centre for Translation and Comparative Cultural Studies de la Universitat de Warwick (Regne Unit), va impartir la lliçió inaugural del curs acadèmic 2006-2007 dels Estudis de Traducció i Interpretació, sota el títol "The Translator as Writer". L'acte, que va ser presidit per Carmen Pérez, vicerectora de Promoció Lingüística, va tenir lloc el 27 d'octubre a l'auditori de l'edifici Rambla, i també hi va participar Luis Pegenaute, degà de la Facultat de Traducció i Interpretació.

Susan Bassnett va estudiar en diferents països europeus, fet que li va permetre instruir-se en diverses llengües i cultures. Va començar la seva trajectòria acadèmica a Itàlia, i després de passar pels Estats Units, va traslladar-se a la Universitat de Warwick, on el 1980 va fundar el Centre for Translation and Comparative Cultural Studies. Aquest centre d'estudis interdisciplinaris i interculturals, reconegut internacionalment, està enfocat especialment cap a la traducció i la transferència cultural. La professora Bassnett és autora d'una vintena d'obres, entre les quals destaca *Translation Studies*, que va publicar per primera vegada l'any 1980 i de la qual se n'han fet diverses edicions, i que va esdevenir el llibre de text més important internacionalment en l'àmbit dels estudis de traducció.

MINIPUT 2006, LA TELEVISIÓ MÉS INNOVADORA

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona va ser l'escenari de la 12a. edició de Miniput, punt de trobada i de debat dels professionals i estudiosos de la televisió pública de qualitat, innovadora, pedagògica i reflexiva d'arreu del món.

El Miniput va ser organitzat conjuntament per la Universitat Pompeu Fabra, el Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Unitat de Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat Oberta de Catalunya, Televisió de Catalunya, Televisió Espanyola a Catalunya, Barcelona Televisió i la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya. Enguany va comptar amb la col·laboració del Consolat General Britànic, l'Ambaixada del Canadà i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

Al llarg de les quatre sessions en què va estar organitzada la jornada, es van poder veure dotze projeccions —en versió original i subtítulades a l'anglès— dels programes, documentals i sèries recents més destacades de la televisió pública i de més qualitat d'arreu del món,

com per exemple *Autopsy*, una agosarada producció anglesa sobre el paper pedagògic que pot tenir la televisió. El certamen va comptar amb la presència dels directors, realitzadors, guionistes i productors de les propostes presentades, i també amb la participació d'experts de l'entorn audiovisual nacional i internacional.

FOTOGRAMA D'AUTOPSY

YAHOO! RESEARCH S'INSTAL·LA A BARCELONA

La multinacional nord-americana Yahoo! va inaugurar a Barcelona el seu primer centre de recerca europeu —i sisè arreu del món—. El laboratori de Barcelona, sota la direcció del professor de la UPF Ricardo Baeza-Yates, centrarà la seva activitat en la investigació de noves tecnologies que reforcen alguns camps clau en l'ús d'Internet, com ara les cerques, la recuperació d'informació i la mineria de dades.

na, la Universitat Pompeu Fabra i altres universitats.

Aquest primer centre europeu de Yahoo! Research servirà d'imant per atreure els europeus més capacitats en aquestes àrees clau d'investigació, i oferirà a Yahoo! la possibilitat d'accedir i aprofitar les idees i la recerca innovadora dels estudiants i professorat de

les universitats de Barcelona, així com d'altres ciutats europees.

El centre de recerca de Yahoo! a Barcelona estarà gestionat de manera conjunta pel Centre d'Innovació Barcelona Media (CIBM), un centre tecnològic de l'àmbit de la comunicació en el qual participen empreses privades, la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelo-

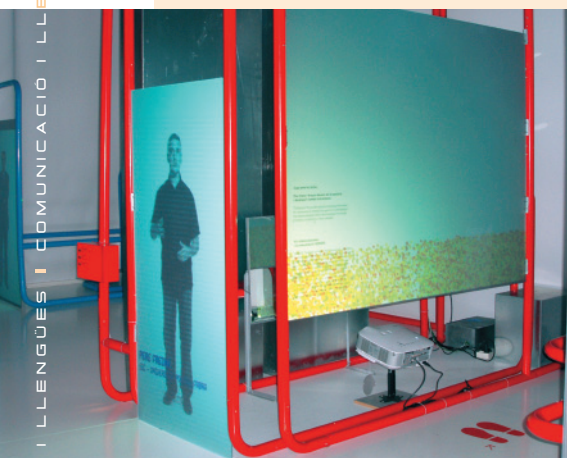
El centre, actualment ubicat a l'estació de França, s'instal·larà en un futur en el Parc Barcelona Media, nou punt de referència per als sectors de telecomunicacions, recerca i universitats, al districte 22@ de Barcelona.

LA REALITAT VIRTUAL I L'AUTISME EN L'“APROPA'T A LA CIÈNCIA”

Un equip d'investigadors del grup de recerca Experimentació en Comunicació Interactiva (eIC), de l'Institut Universitari de l'Audiovisual (IUA), encapçalat per Narcís Parés, participa en un dels vuit àmbits en què està organitzada la mostra “Apropa't a la ciència: de la recerca a la innovació”, concretament en l'àmbit denominat “La realitat virtual i l'autisme”.

L'aplicació tecnològica desenvolupada per l'eIC proporciona al nen o nena autistes l'oportunitat d'expressar-se i de familiaritzar-se amb el seu propi cos i amb l'entorn a través de la interacció visual, en aquest cas dissenyada especialment per crear un món personal de sensacions, formes, colors i sons. Altres destinataris d'aquesta tecnologia desenvolupada a la UPF són les persones amb necessitats especials que pateixen determinades fòbies, o amb algun tipus de discapacitat física o psíquica deguda a un ictus o a l'envelliment —artrosi, Alzheimer—, entre d'altres. De la mateixa manera, persones amb deficiències o malalties mentals poden recórrer a tecnologies basades en la realitat virtual com a eines per aprendre.

L'objectiu principal de l'exposició, una de les activitats previstes en el Pla de Recerca i Innovació 2005-2008 de la Generalitat de Catalunya i dins el marc de Barcelona Ciència 2007, és apropar d'una manera didàctica i atractiva la ciència als ciutadans. L'exposició té com a missió donar a conèixer el “retorn social de la ciència”; la ciència concebuda com una eina útil per a les persones i de la qual se'n deriven importants repercussions socials.

ARRENCA LA BARCELONA GRADUATE SCHOOL OF ECONOMICS

La Universitat Pompeu Fabra és una de les nou entitats públiques i privades que ha donat suport a la creació de la Barcelona Graduate School of Economics (Barcelona GSE), una institució d'estudis avançats en economia que, amb seu al campus de la UPF, oferirà cursos de postgrau en l'àmbit de les ciències econòmiques i socials i que ha estat impulsada per Andreu Mas-Colell, catedràtic del Departament d'Economia i Empresa de la UPF.

El patronat de la Fundació Barcelona Graduate School of Economics (a la imatge) està presidit pel professor Mas-Colell i un dels integrants és Josep Joan Moreso, rector de la UPF. Els altres membres del patronat són: la UAB, l'IAE-CSIC, el Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI) — centre participat per la UPF —, el Grup Agbar, el Banc Sabadell, Caixa Catalunya, "la Caixa" i la Fundació FemCAT.

La Barcelona GSE compta amb finançament privat, aportat per les cinc entitats privades que formen part del patronat, i amb una aportació pública d'1,25 milions d'euros per als propers cinc anys procedent del programa Consolider, una iniciativa competitiva del Ministeri d'Educació i Ciència.

L'activitat acadèmica de la Barcelona GSE començarà el setembre del 2007 amb una oferta inicial de cinc màsters, impartits íntegrament en anglès i amb una orientació clarament professional. Els dos primers cursos, Master in Economics i Master in Finance, continuen l'oferta existent des de fa anys a la UPF, mentre que els tres restants són nous: Master in Corporate and Public Regulatory Law, Master in Competition and Market Regulation i Master in the Economics of Science and Innovation.

El professorat dels màsters l'integraran els investigadors de les institucions que promouen la Barcelona GSE, i també professionals i acadèmics convidats que completaran l'oferta docent. El consell científic de la Barcelona GSE està format per 28 prestigiosos acadèmics de tot el món, entre ells deu premis Nobel d'economia.

PREMIS PER A QUATRE DOCENTS

El catedràtic d'Economia Andreu Mas-Colell va obtenir el premi nacional de recerca 2006 Pascual Madoz, corresponent a l'àrea de dret i ciències econòmiques i socials. El guardó, concedit pel Ministeri d'Educació i Ciència (MEC), està dotat amb 78.000 euros, i li va reconèixer la seva recerca econòmica en els camps de la teoria de la demanda, de l'equilibri general, i de la teoria de jocs.

El llibre *Multinational Federalism and Value Pluralism. The Spanish Case*, de Ferran Requejo, catedràtic de Ciència Política i de l'Administració, va ser una de les dues obres guanyadores *ex aequo* del premi al millor llibre atorgat per l'Associació Espanyola de Ciència Política i de l'Administració (AECPA).

Finalment, els altres dos guardonats van ser els professors del Departament d'Humanitats Alfred Bosch i José María Micó. L'escriptor Alfred Bosch va obtenir el 39è. premi Prudenci Bertrana de novel·la amb l'obra *Inquisitio*, basada en la història real de l'última víctima de la Inquisició. L'Auditori de Girona va acollir el 7 de setembre el lliurament del guardó, dotat amb 42.000 euros. José María Micó, per la seva banda, va rebre el 14 de novembre el premi nacional a la Millor Traducció 2006 per la traducció al castellà d'*Orlando furioso*, un clàssic del Renaixement italià obra del poeta Ludovico Ariosto. El guardó, dotat amb 15.000 euros i concedit pel Ministeri de Cultura, distingeix la traducció, a qualsevol de les llengües de l'Estat, d'una obra escrita originàriament en una llengua estrangera i editada el 2005.

L LIÇÓ D'ECONOMIA AMB JEAN TIROLE

JEAN TIROLE

Jean Tirole, director científic de l'Institut d'Economie Industrielle (IDEI) de la Universitat de Tolosa 1 i professor del Massachusetts Institute of Technology (MIT) als Estats Units, va impartir la lliçó d'Economia d'enguany, sota el títol "Platform industries: how telecoms, softwares, credit cards, media and videogames differ from other markets, and what it means for the future of the economy". L'auditori de l'àgora Jordi Rubió i Balaguer es va omplir de gom a gom per escoltar la lliçó, que va obrir el curs 2006-2007 de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, i que es va centrar en els mercats de plataformes, que posen en contacte consumidors i empreses. L'acte va estar presidit per Jaume Casals, vicerector de Professorat, i també hi va ser present Xavier Freixas, degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales.

Jean Tirole (França, 1953) és llicenciat per l'École Polytechnique de París l'any 1976 i doctorat en el MIT l'any 1981. La seva recerca destaca per ser d'una gran qualitat, originalitat, diversitat i, sobretot, per haver influït a l'hora de prendre decisions a gran part de les entitats reguladores, de les administracions públiques, de les consultores i de les empreses privades d'àmbit internacional. Gran expert en regulació, els seus estudis han ajudat a entendre com funcionen els mercats amb competència imperfecta i com s'haurien de dissenyar les regulacions eficients. Els treballs de Tirole engloben diferents camps d'especialització. Les finances, l'estudi de la corrupció, el fenomen de les bombolles són algunes de les àrees on també ha contribuït. Actualment ha iniciat una nova línia de recerca en la qual intenta analitzar comportaments humans (abans només estudiats per la psicologia) a partir d'elements de la teoria econòmica.

ECONOMIA I DRET, CAPD'AVANTERES EN PRODUCCIÓ CIENTÍFICA

El mes de setembre SCImago Research Group va presentar els resultats del primer rànquing de producció científica als països iberoamericans, treball que ha estat dirigit per Fèlix de Moya, catedràtic del Departament de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Granada. Els resultats de l'estudi revelen que la UPF es troba entre els primers llocs del rànquing de producció científica en les àrees d'Economia i de Dret, ocupant el segon i el sisè lloc, respectivament.

El treball analitza la producció científica d'universitats i centres de recerca dels nou països iberoamericans durant el període 1990-2004. Els investigadors han seleccionat les 621 institucions que han acumulat més de 100 articles científics en publicacions indexades a la base de dades Thomson Scientific (ISI). Els indicadors bibliomètrics de l'ISI són emprats tant per analitzar la producció científica com per orientar la presa de decisions en les polítiques públiques en matèria de ciència i tecnologia.

L'estudi ha considerat com a indicadors científics la producció total, la producció citable o producció primària, la producció ponderada o potencial investigador, i el factor d'impacte mitjà ponderat.

Els primers llocs a l'indicador de producció general —tots els àmbits— del rànquing als països iberoamericans els ocupen el Consell Superior d'Investigacions Científiques (59.595 publicacions), la Universitat de São Paulo (38.539), la Universitat de Barcelona (25.503), la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (24.565), la Universitat Complutense de Madrid (22.069), la Universitat de Buenos Aires (16.625), la Universitat Estatal de Campinas (15.173), la Universitat Autònoma de Barcelona (14.690), la Universitat de València (14.115) i la Universitat Federal de Rio de Janeiro (13.471). La Universitat Pompeu Fabra, tot i les seves dimensions, aporta una producció total de l'ordre de 1.511 articles publicats.

RECERCA EN POLÍTIQUES PÚBLIQUES

El Departament d'Economia i Finances, a través de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDES-CAT), la Diputació de Barcelona, la Fundació Jaume Bofill i la UPF van signar el 17 d'octubre un conveni en virtut del qual es creava el Centre per a la Investigació i l'Avaluació de Polítiques Públiques mitjançant la constitució del consorci titular del nou centre. Les entitats impulsores d'aquest projecte van decidir que la seu estigui situada al campus de la UPF, per aprofitar la proximitat amb els grups de recerca actius en aquest àmbit, així com els recursos existents. També van acordar que Carles Ramió sigui el president del consell rector del consorci del nou organisme.

CARLES RAMIÓ

Les principals funcions del Centre, que tindrà un pressupost anual al voltant dels 500.000 euros, seran assessorar les administracions públiques o d'altres organitzacions o institucions en el disseny i l'avaluació de polítiques públiques; i produir informació i instruments que permetin a les administracions públiques, i a la societat en general, fer anàlisis en aquest àmbit.

Carles Ramió, actual vicerector de Planificació, Avaluació i Recursos de la Informació de la UPF, és professor titular de Ciència Política i de l'Administració i especialista en gestió i institucions públiques.

EXPANSIÓ URBANÍSTICA

I OBESITAT

L'estudi "Fat City: Questioning the Relationship Between Urban Sprawl and Obesity" ha posat de manifest que l'expansió sense control de les àrees urbanes no és la causa directa de l'obesitat dels seus habitants. Diego Puga, catedràtic contractat del Departament d'Economia i Empresa de la UPF i investigador del Centre de Recerca en Economia Internacional (CREI), conjuntament amb investigadors de la London School of Economics (Regne Unit) i de la Universitat de Toronto, ha participat en aquest treball.

L'estudi arriba a la conclusió que són les persones amb propensió a l'obesitat i al sobrepès les que preferentment fixen la seva residència en zones perifèriques de les ciutats per viure-hi. Tanmateix, els autors neguen que sigui el model urbanístic el causant de l'obesitat, i que es tracta d'una qüestió d'elecció individual. L'obesitat esdevé un dels principals problemes de salut pública al qual s'enfronten els països desenvolupats.

Prenent com a font primària les dades proporcionades per la National Longitudinal Survey of Youth de 1979, aquest treball ha investigat els comportaments de 6.111 persones nord-americanes, que tenien l'any 1978 de 14 a 21 anys, durant un període de sis anys. Un 80% van canviar de residència alguna vegada al llarg del període en estudi, la qual cosa ha permès als investigadors estudiar la relació entre les variacions de pes de les persones i el seu canvi de lloc de residència.

SEMINARI SOBRE INTEGRACIÓ JURÍDICA

L'Àrea de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals va organitzar el seminari La Creación de un Orden Internacional y Europeo en Materia de Derechos Humanos Fundamentales a través de la Acción Jurisdiccional. Cuestiones de Política Judicial. La trobada, que es va celebrar els dies 27 i 28 de novembre a la sala de graus Albert Calsamiglia de l'edifici Roger de Llúria, va girar al voltant de les qüestions centrals del projecte d'investigació que, sota el mateix nom, encapçala Santiago Ripol, professor de l'Àrea i lletrat del Tribunal Constitucional.

Van visitar la UPF una vintena d'experts de l'estat espanyol en la matèria —professors de dret internacional públic, constitucional, administratiu o filosofia del dret de diferents universitats, a més de magistrats, advocats i lletrats—, amb la voluntat d'aprofundir en l'anàlisi dels mecanismes d'integració jurídica entre els tribunals espanyols i els tribunals de justícia i drets humans de la Unió Europea. Aquests mecanismes, mitjançant diferents processos (fonamentalment el prejudicial), acaben determinant la normativa jurídica comunitària aplicable als ordenaments jurídics nacionals.

GENOMA HUMÀ: LA CLAU ESTÀ EN LA DIFERÈNCIA

Un estudi realitzat per un consorci d'investigadors britànics, canadencs, espanyols, nord-americans i japonesos que s'ha publicat a *Nature*, "Global variation in copy number in the human genome", ha demostrat que més del 10% del genoma és distint entre les persones, fet que pot suposar tenir la clau de la diferència en la predisposició a malalties o la resposta als tractaments. Els resultats d'aquesta investigació posen de manifest una nova dimensió de la complexitat del genoma humà, inesperada i inexplorada fins ara.

En aquest consorci internacional hi participen els investigadors Lluís Armengol, Juan Ramón González, Mònica Gratacòs i Xavier Estivill, del grup Causes Genètiques de Malaltia, del Programa Gens i Malaltia, que dirigeix el mateix Xavier Estivill al Centre de Regulació Genòmica (CRG). La recerca del grup espanyol ha estat finançada per la Fundació Genoma España i en bona part s'ha fet en el si de les infraestructures del Centre Nacional de Genotipació (CEGEN), entitat promoguda per Genoma España de la qual Jaume Bertranpetit, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS) de la UPF, n'és el seu director.

Cinc anys després de la publicació de la seqüència del genoma humà, es descobreix que aquesta seqüència no és idèntica per a cada persona i que la variabilitat existent és deu vegades superior a la suposada en estudis inicials. La diferència entre un individu i un altre es basa en el fet que les esmentades regions poden faltar o estar duplicades. El treball demostra que no hi ha una seqüència única del genoma humà, sinó un conjunt de seqüències distintes. Les més de 1.400 regions variants identificades en aquesta investigació contenen gens, a més d'altres unitats funcionals i, moltes d'elles, es corresponen a regions implicades en malalties humanes com distrofies musculars, malalties renals o del desenvolupament. A més, les regions que s'han detectat contenen variants que poden conferir susceptibilitat o resistència per a moltes malalties comunes que afecten la població, com la sida o el lupus eritematós disseminat, entre d'altres.

El descobriment obre les portes a nombrosos estudis per definir les causes de moltes malalties humanes, desenvolupar tractaments farmacològics més eficaços i proporcionar mètodes de prevenció de defectes en el naixement, que es concretaran en un canvi radical en les metodologies que s'empren en l'actualitat per al diagnòstic prenatal.

RAFAEL MALDONADO, DISTINGIT AMB UN PRESTIGIÓS PREMI DE RECERCA ALS EUA

RAFAEL MALDONADO

La important rellevància de les contribucions científiques fetes per Rafael Maldonado, catedràtic de Farmacologia i director del Laboratori de Neurofarmacologia de la UPF, en l'àmbit del desenvolupament de dependència física als opiacis, ha estat

reconeguda per la National Hispanic Science Network on Drug Abuse (NHSN). Aquesta organització nord-americana, que compta amb el suport del National Institute on Drug Abuse (NIDA), ha decidit atorgar-li el Premi Nacional d'Excel·lència en Recerca en la categoria d'investigador sènior. El lliurament del guardó va tenir lloc el 14 de setembre en el transcurs de la celebració de la sisena conferència de l'NHSN a Scottsdale, Arizona (EUA).

Els membres del comitè que atorga aquest guardó han considerat crucials els coneixements aportats per Maldonado sobre el paper dels receptors dopaminèrgics D2. Aquests receptors estan implicats en els efectes plaents que produeixen els opiacis. Conèixer els seus mecanismes de funcionament implica tenir la possibilitat d'aconseguir disminuir els efectes de l'addicció o mitigar la tolerància farmacològica als efectes analgèsics dels opiacis.

A CREDITACIONS DE QUALITAT

ATORGADES A CENTRES DE LA UPF

La Generalitat de Catalunya ha acreditat recentment la qualitat dels serveis que ofereixen dos centres de la UPF: el Grup de Bioanàlisi, Farmacologia i Proteòmica (BAPP) de la UPF-IMIM, i el Laboratori de Neurofarmacologia (NeuroPhar) del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut.

L'acreditació certifica la qualitat dels serveis que ofereixen a la indústria com a membres de la Xarxa de centres de suport a la Innovació Tecnològica (Xarxa IT) del Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM). Tant NeuroPhar com BAPP formen part de la Xarxa IT des de l'any 2005.

El BAPP és un grup multidisciplinari, orientat al servei en els camps de les ciències de la vida aplicades, amb èmfasi en bioanàlisi, farmacologia i proteòmica. Està format per membres del Grup de Química de Proteïnes i Proteòmica del CEXS i de la Unitat de Recerca en Farmacologia de l'IMIM.

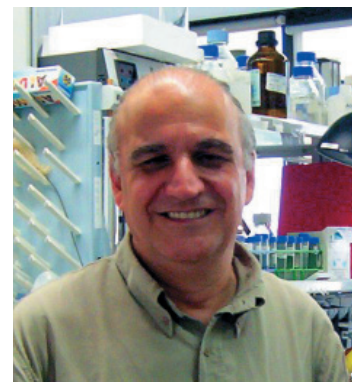
NeuroPhar, constituït el 1999 i dirigit pel professor Rafael Maldonado, és un grup reconegut internacionalment en l'estudi del substrat neurobiològic de dependència de substàncies d'abús, de trastorns afectius, del dolor crònic i de trastorns de la ingesta alimentària. El grup està format per 25 investigadors amb una sòlida formació científica, provinents tant d'universitats espanyoles com d'institucions estrangeres. També es desenvolupen línies de recerca per a la identificació de noves dianes terapèutiques a nivell de sistema nerviós i de caracterització de nous models experimentals, que constitueixen el seu principal atractiu per a les empreses del sector farmacèutic.

INAUGURACIÓ DEL CURS DELS ESTUDIS DE BIOLOGIA

Jaume Bertranpetit, catedràtic de Biologia Evolutiva del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, va obrir el 5 d'octubre el nou curs dels Estudis de Biologia, amb la lliçó titulada "La biologia avui: una visió personal", en què va tractar aquesta disciplina especialment des de la genòmica humana, el seu àmbit d'estudi.

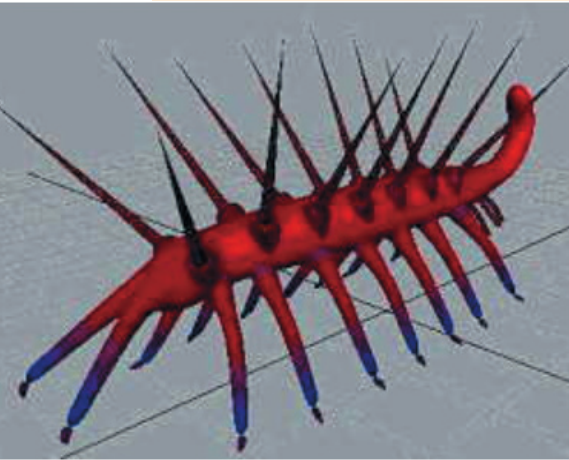
El ponent va oferir una visió particular sobre què és la biologia i cap a on es dirigeix, especialment pel que fa a la genòmica. "La quantitat d'informació que produeix la genòmica no ens ha d'espantar, ans al contrari, ens ha d'aproximar a la funció de les estructures biològiques", va manifestar. La biologia és especialment complexa, està per tot arreu, i constitueix la base material de la vida, de les malalties, del comportament social. Lluny d'una visió simplista, determinista i deslligada de l'entorn, la biologia té un impacte social notable, tant pel que fa al desenvolupament que està experimentant com per les conseqüències de l'aplicació dels seus resultats.

"Va l'espècie humana cap a un nou humanisme?", es va plantejar el professor Bertranpetit. Finalment, va introduir el concepte de "xarxes d'interaccions". L'antiga visió que associava un gen amb un determinat fenotip ha estat reemplaçada per la relació entre la complexitat que envolta a cada fenotip. Avui en dia es prefereix parlar de "gens de susceptibilitat" i no de gens d'una malaltia o d'una altra. L'herència i el medi ambient modelen el fenotip, però mentre que l'ambient és quelcom il·limitat i difós, el genoma és gran però limitat, i per tant aprehensible per al coneixement humà. Perquè, com va dir Bertranpetit, "cal delimitar problemes concrets dins de contextos amplis".

JAUME BERTRANPETIT

LA NATURA GENERA INNOVACIÓ BIOLÒGICA

Ricard V. Solé, professor de recerca ICREA a la UPF i cap del Laboratori de Sistemes Complexos del GRIB (UPF-IMIM), ha aconseguit un ajut de 450.000 dòlars (357.000 euros aproximadament) per als propers cinc anys de la James S. McDonell Foundation (JSMF) dels EUA, amb l'objectiu d'impulsar la recerca teòrica —matemàtica i computacional— sobre els orígens dels sistemes biològics complexos.

Mitjançant diferents nivells d'aproximació a l'objecte d'estudi, perspectiva que inclou l'anàlisi de xarxes genètiques, la computació de sistemes cel·lulars o l'evolució dels mecanismes de desenvolupament, es busca construir models teòrics capaços de ser contrastats amb dades reals. “Explorarem com el bricolatge, és a dir, l'aprofitament dels distintes elements presents a la natura, intervé en la capacitat que té aquesta de generar innovació biològica”, ha manifestat el professor Solé.

Un dels subestudis que està previst fer per a aquesta recerca teòrica és el projecte “Quimera”, una ambiciosa i suggestiva idea que pretén desenvolupar un model d'evolució computacional a gran escala i que deixarà evolucionar virtualment éssers vius en un medi físic conegut, de caire realista. S'hi observaran criatures digitals capaces de néixer, créixer i interaccionar en el seu món virtual de manera visible i accessible a una anàlisi externa al sistema.

Ricard V. Solé ha manifestat que, amb aquesta recerca, es vol contestar a la pregunta formulada pel ja desaparegut investigador Stephen Jay Gould: què passaria si poguéssim rebobinar la cinta de l'evolució i la tornéssim a passar? Veuríem les mateixes coses, o la vida s'hauria organitzat de manera diferent a com la coneixem avui en dia?

FRANCESC POSAS, NOU MEMBRE DE L'EMBO

L'European Molecular Biology Organization (EMBO) va anunciar el 31 d'octubre passat els noms dels 49 investigadors elegits com a nous membres d'aquesta important institució, entre els quals es troba Francesc Posas, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (CEXS), l'únic científic espanyol que s'ha incorporat aquest any. Dels 49 nous membres escollits enguany, 44 provenen de països europeus i els cinc restants corresponen a membres associats provinents dels EUA i de la Xina.

L'EMBO aplega els investigadors més reconeguts en l'àmbit de la biologia molecular internacional. Actualment compta amb 1.200 membres ordinaris i setanta associats, de catorze països distints, 43 dels quals han estat mereixedors del premi Nobel. Les activitats que desenvolupa se centren en la promoció de l'excel·lència científica dins de l'àmbit de la biologia molecular i les ciències de la vida, i compten amb el suport econòmic de la European Molecular Biology Conference,

una organització intergovernamental que aplega 25 estats membres. “Els membres d'EMBO són l'actiu més valuós amb què compta l'organització i la base de la seva reputació a nivell mundial”, segons el seu director executiu, Frank Gannon.

Francesc Posas dirigeix la Unitat de Senyalització Cel·lular de la UPF i ha estat guardonat en diverses ocasions per la seva brillant trajectòria científica. Ha estat mereixedor del premi European Young Investigators Awards (EURYI) i del premi EMBO per a joves investigadors, així com també ha rebut el premi que el DURSI de la Generalitat de Catalunya atorga als investigadors joves més destacats.

FRANCESC POSAS

EL GENEID HA DESXIFRAT EL GENOMA DEL PARAMECI

La revista *Nature* va publicar l'article "Global trends of whole-genome duplications revealed by the ciliate *Paramecium tetraurelia*", en el qual han participat Roderic Guigó i Francisco Cámara, investigadors del Centre de Regulació Genòmica (CRG) i de l'IMIM, centres adscrits a la UPF.

La seqüenciació del genoma del *Paramecium tetraurelia* s'ha fet a França, al centre Genoscope. Els investigadors de la UPF han participat en l'anotació del genoma d'aquest petit organisme, mitjançant el programari de predicció de gens desenvolupat per ells mateixos i anomenat *geneid*.

El genoma d'aquest protozous és de particular interès des del punt de vista evolutiu perquè ha experimentat al llarg del temps diverses duplicacions completes, característica que permet estudiar quin ha estat el destí de les còpies repetides d'un mateix gen.

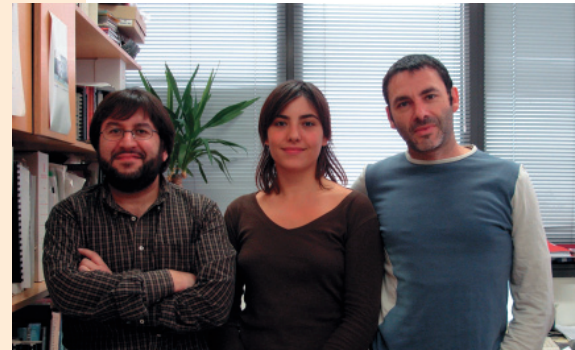
"La detecció de gens en aquest genoma ha estat especialment complicada perquè, a diferència de la majoria d'éssers vius, el parameci utilitza només un triplet de nucleòtids TGA per senyalar la part final dels gens —la majoria d'organismes vius n'utilitzen dos més, el TAA i el TAG—, per la qual cosa hem hagut d'adaptar el nostre programa per fer front a aquesta particular eventualitat", ha explicat Roderic Guigó, coordinador del programa de Bioinformàtica i Genòmica del CRG i cap del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica del GRIB (UPF-IMIM).

LA MARATÓ DE TV3 ATORGA DOS AJUTS A LA UPF

La Fundació La Marató de TV3 va atorgar ajuts a 35 projectes de recerca sobre neurociències, d'entre un total de 204 presentats a la convocatòria. En dos d'aquests projectes hi participen investigadors de la UPF.

Un dels projectes, "Estudi de noves dianes terapèutiques per al desenvolupament de fàrmacs neuroprotectors", el coordina el professor Rafael Maldonado, cap del Laboratori de Neurofarmacologia (NeuroPhar) del CEXS. El treball tindrà com a principal objectiu avaluar si uns intermediaris lipídics (aciletanolamines) podrien obrir noves estratègies terapèutiques per alleugerir el dany neuronal.

"Bases genètiques, moleculars i cel·lulars de la migranya i l'atàxia episòdica" és el títol de l'altre projecte seleccionat per la Marató. L'estudi estarà

D'ESQUERRA A DRETA: JOSÉ M. FERNÁNDEZ, SELMA SERRA I MIGUEL ÀNGEL VALVERDE

dirigit per l'investigador José Manuel Fernández, amb la col·laboració de Selma Serra i Miguel Ángel Valverde, del Laboratori de Fisiologia del CEXS, i tindrà com a objectiu caracteritzar nous mecanismes genètics moleculars i cel·lulars relacionats amb les afeccions de migranya i atàxia episòdica, a més d'identificar noves dianes per a futures estratègies terapèutiques.

EFFECTE DE L'ALLETAMENT MATERN EN LES MALALTIES RESPIRATÒRIES

L'estudi "Early exposure to dichlorodiphenyldichloroethylene, breastfeeding and asthma at age six", publicat a la revista *Clinical and Experimental Allergy*, revela que l'asma, i d'altres dificultats respiratòries, estan fortament associades als nivells de compostos organoclorats presents en el nadó quan neix. Entre d'altres, han participat en aquest treball els investigadors Jordi Sunyer, R. García Esteban, N. Ribas-Fitó i Josep M. Antó, del Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL) i del Grup de Recerca Respiratòria i Ambiental (URRA), de la UPF-IMIM.

Els compostos organoclorats estudiats han estat el DDE i el DDT. Hi ha evidència clínica perquè es consideri el DDE un dels factors associats amb l'asma infantil. Els resultats obtinguts indiquen que l'asma i les dificultats respiratòries que van presentar els nens en estudi a l'edat de sis anys estarien fortament associats als nivells existents de DDE en néixer, amb independència de quin hagués estat el temps d'al·letament matern.

PUBLICITAT A DIETA

Mònika Jiménez
Professora del
Departament de
Periodisme i de Comu-
nicació Audiovisual
de la UPF

“A la publicitat infantil els somnis tenen gust de sucre. Als anuncis per als adults la realitat s’edulcora amb sacarina”. Aquesta és, entre d’altres, una de les afirmacions que recull la meva tesi doctoral, “De l’estereotip publicitari adult a la realitat preadolescent. Influència de la publicitat en els trastorns del comportament alimentari en nens i nenes de 8 a 12 anys”, defensada a la UPF el 19 d’octubre del 2006. L’estudi

emfasitza així la relació entre les hores que els nens passen davant el televisor i els trastorns del comportament alimentari.

L’any 2003 es van donar a conèixer dos informes que evidenciaven dades que van posar els preadolescents en el punt de mira: d’una banda, el Consell de l’Audiovisual de Catalunya assenyalava que un/una nen/a d’entre 4 i 12 anys passava 990 hores l’any davant el televisor, 30 hores més del que dedicava a l’escola. A aquesta informació es va afegir la que Sanitat va donar a conèixer: el creixent increment en l’índex de trastorns del comportament alimentari en nens i nenes d’entre 6 i 10 anys, una franja d’edat allunyada del segment de risc fins al moment. Davant d’aquestes informacions van ser moltes les veus que es van aixecar tot relacionant l’augment de casos d’anorèxia i de bulímia en edat preadolescent amb l’elevat consum televisiu. En aquest context la publicitat no va quedar exempta d’aquesta denúncia. En aquest sentit, cal assenyalar que els espots dirigits a un públic infantil presenten mons ficticis on els nens assoleixen la felicitat consumint productes hipercalòrics i actuant com a adults pel que fa als sentiments o a la moda. D’altra banda, les campanyes adreçades als adults acostumen a mostrar mons també irreals on la síndrome de Peter Pan és el tret més definitori, on els projectes de futur es redueixen al temps que dura l’anunci, i on el triomf social passa per una bellesa que ha esdevingut sinònim d’esveltesa.

Mentre que les campanyes infantils desperten en els nens el sentiment consumista, les adultes generen una inquietud estereotípica. I aquest fet no és tant pel producte anunciat sinó per tot el que comporten els estereotips que apareixen als espots. A aquest aspecte cal afegir que, a diferència d’altres productes televisius, on els estereotips positius i negatius es presenten ostensivament, donades les seves característiques capsulars, la publicitat simplifica aquests estereotips, evidenciant només les parts favorables al discurs publicitari.

La tendència al consum de productes alimentaris hipercalòrics durant l’etapa infantil xoca amb una altra realitat: la de milions de preadolescents que, fascinats per un estereotip físic adult que proclama l’esveltesa com a màxima vital, es llança a la conquesta del cos perfecte, sense més objectiu que el de perdre pes a qualsevol preu. I és precisament la presa de consciència física i la seva relació amb l’estereotip vigent el principal motiu pel qual nens i nenes d’entre 8 i 12 anys decideixen iniciar pautes alimentàries restrictives per tal d’assemblar-se a aquells adults de proporcions perfectes que s’escolen a les seves vides en el transcurs de les mateixes pauses publicitàries que anys enrere — coincidint amb la infantesa — els havien fascinat amb els seus anuncis de laminadures i menjar ràpid.

És obvi que la publicitat és creadora i difusora d’estereotips, igual que la literatura o el cinema al llarg de la història. Igualment, no podem oblidar que el procés de socialització s’exerceix a través de tres punts: nens, educadors i món exterior. El nucli familiar ha de contribuir a aquesta educació publicitària explicant als nens els objectius de l’estereotip o quins efectes pot tenir en la salut el fet de consumir productes *light*. I és que, com afirmava l’historiador William Durrant, “l’educació és el descobriment de la nostra pròpia ignorància”. ☺